USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **M. D.**, zastoupený Mgr. Karin Poncza Hadwigerovou, advokátkou se sídlem Příčná 327/1, Havířov, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 9. 2020, č. j. OAM-538/ZA-ZA11-ZA22-2020, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 1. 4. 2021, č. j. 18 Az 53/2020 - 47,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovené zástupkyni stěžovatele advokátce Mgr. Karin Poncza Hadwigerové **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v celkové výši 8.650,-Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení. Náklady zastoupení žalobce **nese** stát.

Odůvodnění:

[1] Včas podanou kasační stížností napadl žalobce v záhlaví uvedený rozsudek Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti výše specifikovanému rozhodnutí žalovaného. Tímto rozhodnutím žalovaný deklaroval, že žádost o udělení mezinárodní ochrany je nepřípustná podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a řízení ve věci proto podle § 25 písm. i) téhož zákona zastavil.

[2] Při posouzení věci vycházel soud z následujícího skutkového stavu. Dne 13. 3. 2019 podal žalobce svoji první žádost o mezinárodní ochranu, kterou odůvodnil tím, že v Gruzii není nic, co by jej tam drželo - ani bydlení a ani práce. Měl tam taktéž problém s opoziční politickou stranou Sjednocené národní hnutí, jehož přívrženci mu vyhrožovali, neboť

podporoval stranu Gruzínský sen. Jeho žádost byla zamítnuta rozhodnutím žalovaného ze dne 16. 8. 2019 (pozn. soudu: žalobu proti tomuto rozhodnutí následně zamítl Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 24. 7. 2020, č. j. 45 Az 24/2019 - 23). Dne 20. 8. 2020 podal žalobce opakovanou (nyní posuzovanou) žádost o udělení mezinárodní ochrany. Důvodem podané žádosti bylo, že se mu v České republice líbí a že byl v zemi svého původu omezován pro svoji politickou aktivitu. V podrobnostech odkázal na svou první žádost o mezinárodní ochranu.

[3] K námitce porušení poučovací povinnosti krajský soud uvedl, že správní orgány mají povinnost poskytovat účastníkům řízení poučení o procesních právech a povinnostech, nikoliv rady ohledně toho, jak mají dosáhnout kladného rozhodnutí své žádosti. Žalobce převzal poučení žadatele o mezinárodní ochranu společně s výzvou k poskytnutí údajů o jeho žádosti, což stvrdil svým podpisem. Kromě toho měl možnost se obrátit s pomocí na organizace za tímto účelem zřízené. Krajský soud neshledal důvodnou ani námitku, že žalovaný při svém rozhodování nevycházel z aktuálních informací o zemi původu. Ze správního spisu vyplynulo, že si žalovaný obstaral aktuální zprávu o hodnocení Gruzie jako bezpečné země původu s výjimkou Abcházie a Jižní Osetie a ohledně dodržování lidských práv se stavem k červenci 2020. Kromě toho žalovaný rovněž vycházel z výpovědi žalobce a z informací shromážděných ve spisovém materiálu o jeho předchozí žádosti o mezinárodní ochranu. Z nich mimo jiné vyplývá, že Gruzie, s výjimkou Abcházie a Jižní Osetie, je dle vyhlášky č. 328/2015 Sb. nadále považována za bezpečnou zemi původu a žalovanému současně nebyly známy žádné informace, které by mohly představovat novou skutečnost ve smyslu § 11a odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Změnu okolností ve své opakované žádosti nenamítal ani sám žalobce.

[4] Kasační stížnost podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., především kvůli tomu, že skutkový stav, ze kterého žalovaný vycházel, se neodůvodněně odchyluje od stěžovatelem tvrzených skutečností a je zcela odhlíženo od specifických důvodů pro udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatel namítl, že z napadeného rozsudku není jasné, zda ve věci proběhlo ústní jednání a zda byl řádně a včas předvolán. V napadeném rozsudku dále absentuje odkaz na listiny či důkazy, o které bylo rozhodnutí opřeno. Další vytýkanou vadou v řízení před krajským soudem bylo, že stěžovateli nebyl ustanoven tlumočník jazyka gruzínského, který by zajistil překlad listin ze soudního spisu, jakož i samotnou komunikaci se soudem. Stěžovatel dále poukazoval na bezpečnostní situaci v zemi svého původu, především na následky konfliktu, který proběhl mezi Ruskou federací a Gruzií, a upozornil na hodnocení Gruzie organizací Freedom House. Stěžovatel dále namítal, že Gruzie byla zařazena na seznam bezpečných zemí původu (vyhláška č. 328/2015 Sb.) teprve po jeho příjezdu do České republiky, proto měl být posouzen skutkový stav v době podání žádosti, nikoliv v době vydání rozhodnutí. Zopakoval důvody, které ho vedly k podání žádosti o mezinárodní ochranu (podpora politické strany Gruzínský sen), a svoji rodinnou situaci. Má za to, že při posouzení jeho žádosti měl být zohledněn nejlepší zájem dítěte podle čl. 3 Úmluvy o právech dítěte. Namítal dále nedostatečné poučení ze strany žalovaného, neboť měl být komplexně obeznámen s následky svého procesního přístupu. Žalovaný rovněž měl zhodnotit nové skutečnosti a aktuální nebezpečí v zemi původu stěžovatele. Skutečnost, že nebyl členem žádné organizované strany, není dle něj důvodem k vyloučení azylových důvodů. Žalovaný přitom nikterak nepracoval s podklady popisujícími gruzínskou politickou scénu. Stěžovatel uzavřel, že krajský soud dostatečně nevypořádal námitky

uvedené v žalobě a pouze formalisticky odkazoval na rozhodnutí žalovaného, přičemž shromážděné informace sloužící jako podklad pro vydání rozhodnutí byly neaktuální.

[5] Dříve, než mohl přistoupit k vypořádání uplatněného důvodu kasační stížnosti, musel Nejvyšší správní soud posoudit otázku její přijatelnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. platí, že kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (tj. včetně věcí týkající se mezinárodní ochrany), svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost.

[6] Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006 - 39, přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je - kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce - pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu (a s účinností od 1. 4. 2021 i obecně ve všech samosoudcovských věcech) je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

[7] V dané věci nevyvstala žádná právní otázka, která by dosud nebyla v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešena, popř. byla řešena rozdílně. Rovněž tak Nejvyšší správní soud neshledal důvod, pro který by bylo nutno učinit judikaturní odklon. Krajský soud se nedopustil ani zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Krajský soud posoudil věc v souladu s konstantní judikaturou, od které neshledal Nejvyšší správní soud důvod se odchýlit.

[8] Otázkou, zda a do jaké míry má žalobce ve věcech mezinárodní ochrany v řízení před krajským soudem právo na tlumočníka či na komunikaci v jiném než českém jazyce, se ve své judikatuře Nejvyšší správní soud opakovaně zabýval (srov. např. rozsudky ze dne 21. 4. 2005, č. j. 2 Azs 52/2005 - 47, ze dne 26. 10. 2007, č. j. 2 Afs 36/2007 - 86, ze dne 29. 1. 2010, č. j. 5 Azs 54/2009 - 42, ze dne 30. 1. 2014, č. j. 5 Azs 25/2013 - 28*)*. Podle dosavadní poměrně rozsáhlé judikatury na toto téma „*povinnost soudu podle § 18 odst. 2 o. s. ř. ustanovit účastníku řízení, jehož mateřštinou není český jazyk, tlumočníka, závisí primárně na tom, zda se v řízení objeví konkrétní skutečnost nasvědčující potřebě tlumočníka ustanovit. Při posuzování toho, zda taková konkrétní skutečnost najevo vyšla či ne, pak Nejvyšší správní soud klade velký důraz na vlastní aktivitu účastníka řízení.*“ V projednávané věci je ze spisu krajského soudu zřejmé, že stěžovateli byl ustanoven tlumočník jazyka gruzínského za účelem přeložení usnesení ze dne 26. 11. 2020, č. j. 18 Az 53/2020 - 8, kterým jej krajský soud vyzval k odstranění vad podané žaloby. Zbytek písemností již byl doručován pouze v jazyce českém. Na tomto místě je však nutno zdůraznit, že stěžovatel podal sám svým jménem žalobu ke krajskému soudu v českém jazyce, která obsahovala konkrétní projednatelné žalobní námitky. V žalobě ani v případném dalším podání krajskému soudu nesdělil, že by nerozuměl českému jazyku ani nepožádal o to, aby mu soud ustanovil i pro písemnou komunikaci tlumočníka a aby mu zasílal jednotlivé výzvy či sdělení v jiném než českém jazyce. Na usnesení krajského soudu přeloženého do jazyka gruzínského stěžovatel reagoval česky. Krajský soud tedy nijak nevyhověl mimo

požadavky citované judikatury, pokud stěžovateli neustanovil tlumočníka pro celé řízení před krajským soudem, ale přeložil mu pouze listinu, na základě níž byl povinen sám něco vykonat.

[9] Přijatelnost kasační stížnosti nezakládá ani námitka o absenci řádného předvolání stěžovatele k jednání před soudem. Krajský soud zaslal stěžovateli řádně výzvu podle § 51 odst. 1 s. ř. s., zda souhlasí s tím, aby o věci bylo rozhodnuto bez jednání. Poučil ho, že souhlas bude udělen také tehdy, pokud do dvou týdnů od doručení výzvy nesdělí nesouhlas s takovým postupem. Výzva byla stěžovateli doručena dne 4. 3. 2021. Ten na ni nijak následně nereagoval, ostatně to netvrdí ani v kasační stížnosti. Krajskému soudu tak nic nebránilo, aby o věci rozhodl bez nařízení jednání. Pokud soud rozhodoval bez jednání, nebylo ani v tomto ohledu třeba řešit otázku tlumočníka (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 3. 2022, č. j. 7 Azs 82/2021 - 55).

[10] Co se týče samotných věcných námitek, stěžovatel měl za to, že nebyl zohledněn nejlepší zájem dítěte podle čl. 3 Úmluvy o právech dítěte. Tuto námitku však stěžovatel odůvodnil pouze odkazem na svoje finanční a majetkové poměry a především je neuplatnil ani v původně podané žalobě, ačkoliv již v době podání žaloby syna měl. Krajský soud proto neměl možnost se k této námitce nijak vyjádřit. Taková námitka je tak podle § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustná, a tudíž ani ona nemůže založit přijatelnost podané kasační stížnosti. To obdobně platí i v případě aplikace vyhlášky č. 328/2015 Sb. a zařazení Gruzie na seznam bezpečných zemí původu teprve po podání žadatelovy žádosti o mezinárodní ochranu. Obecně však je nutno odkázat na princip, že rozhodující je skutkový a právní stav v době vydání rozhodnutí, nikoliv v době zahájení řízení, což implicitně vyplývá ze správního řádu a explicitně z judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek ze dne 7. 4. 2011, čj. 1 As 24/2011 - 79).

[11] V projednávané věci považuje stěžovatel za stěžejní, že se žalovaný (a následně i krajský soud) při posuzování přípustnosti opakované žádosti o mezinárodní ochranu nedostatečně zabýval otázkou, zda nedošlo v zemi původu ke změně bezpečnostní situace, resp. se dostatečně nezabýval specifickými okolnostmi jeho případu. Z jím uvedených tvrzení ovšem nelze seznat, v čem by měl spočívat podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele požadovaný zákonem k tomu, aby mohla být kasační stížnost považována za přijatelnou a být věcně projednána. Žádná právní otázka, k níž by se měl Nejvyšší správní soud vyslovit v zájmu sjednocování judikatury, nebyla stěžovatelem nastolena, dovozované pochybení je pak formulováno dosti obecně a není zřejmé, jaké vady v hodnocení situace ze strany žalovaného (natožpak vady zásadní a svojí povahou extrémní, jež by mohly založit přijatelnost návrhu) by z něho měly plynout. Bezpečnostní situací v Gruzii se žalovaný dostatečně zabýval a před rozhodnutím o jeho v pořadí druhé žádosti o mezinárodní ochranu si obstaral informace o aktuální situaci v zemi jeho původu, která byla zpracována v červenci 2020, jakož i provedl pohovor se stěžovatelem za účelem zjištění aktuálního stavu věci. Sám stěžovatel ve své druhé žádosti o mezinárodní ochranu neuvedl žádné nové skutečnosti, které by se odchylovaly od azylových důvodů uvedených v jeho první žádosti podané dne 13. 3. 2019. Žalovaný tak postupoval zcela v souladu s relevantní judikaturou (srov. rozsudek ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011 - 4) a řízení o jeho žádosti podle § 25 písm. i) zákona o azylu z důvodu její nepřípustnosti zastavil. Ani v samotné žalobě či kasační stížnosti stěžovatel neuvedl žádné aktuální a pro věc důležité skutečnosti, které by zavdaly pochybnosti ohledně možného porušení zásady *non*

refoulement. Ekonomická situace v zemi původu přitom není azylově relevantní důvod (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003 - 54, či ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 47/2004 - 60). Na závěr nezbývá než dodat, že poučovací povinností správního orgánu se taktéž krajský soud dostatečně zabýval v bodě 9. napadeného rozsudku.

[12] Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že v projednávané věci neshledal žádné důvody přijatelnosti kasační stížnosti, proto ji podle výše citovaného § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl.

[13] Kasační stížnost byla odmítnuta, Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.).

[14] V řízení o kasační stížnosti byla stěžovateli ustanovena zástupkyní advokátka Karin Poncza Hadwigerová (viz výrok I. usnesení ze dne 21. 5. 2021, č. j. 3 Azs 116/2021 - 23). V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Soud určil odměnu advokátky v souladu s § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Ustanovený zástupce učinil ve věci tři úkony právní služby, a to převzetí a přípravu zastoupení, odůvodnění kasační stížnosti a odůvodnění návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. a) a d) a § 11 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 11 odst. 3 advokátního tarifu]. Za dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení a odůvodnění kasační stížnosti) náleží zástupkyni stěžovatele mimosmluvní odměna ve výši 6.200 Kč (2 x 3.100 Kč), která se zvyšuje o 600 Kč (2 x 300 Kč) paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, tj. celkem 6.800 Kč. Za třetí úkon právní služby (odůvodnění návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti) náleží zástupkyni stěžovatele mimosmluvní odměna ve výši 1.550 Kč (návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je svou povahou a účelem nejbližší návrhu na předběžné opatření, k němuž došlo po zahájení řízení), která se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, tj. celkem 1.850 Kč. Celková výše odměny tedy činí 8.650 Kč. Vzhledem k tomu, že zástupkyně stěžovatele uvedla, že není plátcem daně z přidané hodnoty, nezvyšuje se odměna o částku představující tuto daň. Odměna bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě třiceti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 18. srpna 2022

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu